

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА**

МИКОЛИШЕНА ТЕТЯНА ВІКТОРІВНА

УДК 81"255.4:82"343

**МОВНОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ
ВІДТВОРЕННЯ КАРТИНИ ЧАРІВНОГО СВІТУ Р. ДАЛА
В АНГЛО-УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ**

Спеціальність 10.02.16 – перекладознавство

**АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата філологічних наук**

Харків – 2018

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано на кафедрі англійської філології та перекладу Житомирського державного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор філологічних наук, доцент
РЕБРІЙ ОЛЕКСАНДР ВОЛОДИМИРОВИЧ,
Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна,
завідувач кафедри перекладознавства
імені Миколи Лукаша;

Офіційні опоненти: доктор філологічних наук, професор
ДЕМЕЦЬКА ВЛАДИСЛАВА ВАЛЕНТИНІВНА,
Київський національний лінгвістичний
університет,
професор кафедри англійської філології і
перекладу;

кандидат філологічних наук, доцент
ЗАСЕКІН СЕРГІЙ ВАСИЛЬОВИЧ,
Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки,
доцент кафедри прикладної лінгвістики.

Захист відбудеться “29” листопада 2018 р. о 14.30 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.051.27 у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна (61022, м. Харків, майдан Свободи, 4, ауд. 7-75).

З дисертацією можна ознайомитися у Центральній науковій бібліотеці Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна за адресою: 61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.

Автореферат розісланий “26” жовтня 2018 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

I. I. Морозова

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Дисертацію присвячено вивченню мовностилістичних особливостей відтворення картини чарівного світу Р. Дала в англо-українському перекладі. Картина світу як результат пізнання людиною навколишньої дійсності реалізується у своєрідній матеріальній формі – мові, що за допомогою глобальної семантичної мережі охоплює та відтворює цілісну природу світу в концептуальному апараті людини. Потужним засобом глобалізації людських уявлень про світ виступає *переклад*, адже світобачення іншої культури можна відкрити крізь призму рідної мови, а особливості свого світобачення ми помічаємо, порівнюючи його з іншомовною картиною світу.

Дослідженню мовних аспектів *картини світу* присвячено праці численних науковців (Ю. Апресян, А. Белова, Є. Бондаренко, Г. Брутян, Л. Вайсгербер, З. Волоцька, А. Гуревич, С. Єрмоленко, В. Жидков, Т. Казакова, В. Карасик, Ю. Караулов, Г. Колшанський, О. Корнілов, М. Кочерган, О. Кубрякова, В. Манакин, В. Маслова, Н. Мечковська, М. Нікітін, С. Нікітіна, Р. Павільоніс, М. Піменова, З. Попова, В. Постовалова, Г. Почепцов, Б. Серебренніков, Й. Стернін, В. Стюпін, В. Телія, В. Топоров, А. Уфімцева, М. Гайдеггер, Т. Цив'я, М. Шигарева, І. Щирова тощо). Водночас картина світу ще не набула достатньо повного висвітлення в перекладознавчому вимірі, а її опрацювання має лише фрагментарний характер (М. Альошина, Т. Андрієнко, Н. Большакова, О. Дорошенко, М. Гарбовський, Н. Голубенко, М. Іваницька, О. Ковальова, Ю. Лотман, О. Мазур, Б. Мовчан, Ю. Найда, Т. Некряч, С. Переплютьчикова, А. Тіліга, О. Чередниченко, І. Шаргай, І. Щирова тощо).

Картина фантастичного світу, що зображує чарівні світи літературної казки, репрезентує квазіреальну дійсність, каркасом якої виступає установка на вигадку. Переклади творів дитячої літератури ще донедавна перебували на маргінесі наукових досліджень у сфері транслятології, особливо вітчизняної. Лише останнім часом почало з'являтися дедалі більше розвідок у цій царині (Л. Богуславська, Н. Большакова, М. Венгрєнівська, Н. Демурова, К. Єсипович, Н. Калох Від, Н. Кушина, Н. Мосьпан, М. Ніколаєва, Р. Ойттінен, Д. Павкін, О. Ребрій, Е. О'Салліван, Р. Табберт, З. Шавіт тощо).

Актуальність дисертації визначається необхідністю вироблення комплексного – міждисциплінарного та поліпарадигмального – підходу до аналізу відтворення картини чарівного світу англійської літературної казки в українському перекладі. Такий підхід сприяє розв'язанню глобальної проблеми визнання творчої природи перекладу як засобу міжмовного, міжкультурного та концептуального трансферу.

Зв'язок роботи з науковими темами. Проблематика дисертації відповідає профілю досліджень, що проводяться в Навчально-науковому інституті іноземної філології Житомирського державного університету імені Івана Франка в межах наукової теми «Системно-структурний та когнітивно-комунікативний аспекти дослідження одиниць мови» (номер державної реєстрації 0112U002273).

Об'єктом дослідження виступають домінантні мовностилістичні особливості індивідуального стилю Р. Дала, що репрезентують його індивідуально-авторську картину чарівного світу, а отже претендують на перекладацьку пріоритетність, тоді як **предметом** аналізу є способи, стратегії та чинники їхнього відтворення в українському перекладі.

Метою дослідження є визначення особливостей відтворення мовностилістичних засобів актуалізації картини чарівного світу дитячих творів Р. Дала в англо-українському перекладі на основі таких методологічних інструментів, як перекладацька домінанта та перекладацька стратегія. Реалізація поставленої мети передбачає виконання наступних **завдань**:

- висвітлити теоретичний аспект дослідження картини світу в сучасних лінгвістичних та перекладацьких студіях;
- встановити особливості відтворення образу фантастичного світу дитячих творів у перекладі;
- визначити стратегії відтворення образу чарівного світу в дитячому циклі Р. Дала;
- виокремити та класифікувати мовностилістичні та перекладацькі домінанти дитячих творів Р. Дала;
- охарактеризувати специфіку відтворення фонографічної, лексичної, граматичної та семасіологічної домінант дитячих творів Р. Дала українською мовою.

Матеріалом дослідження слугували дитячі твори Р. Дала та їхні україномовні переклади, виконані В. Морозовим: «*James and the Giant Peach*» («Джеймс і гігантський персик»), «*Charlie and the Chocolate Factory*» («Чарлі і шоколадна фабрика»), «*The BFG*» («ВДВ (Великий Дружній Велетень)»), «*The Witches*» («Відьми») та «*Matilda*» («Матильда»). Обсяг аналітичної частини вибірки складає 5470 одиниць, зокрема: алітерація (96), графон (1591), вигуки (375), інвективна лексика (278), димінутиви (689), квазіреалії (69), okazіоналізми (474), промовисті імена (38), квазіфразеологізми (65), порушення граматичних норм (931), експресивні конструкції з питальними словами (106), розділові запитання (88), повтори (357), полісиндетон (273) та гра слів (40).

Теоретико-методологічну базу дослідження складають фундаментальні принципи сучасної гуманітарної парадигми

в перекладознавчому заломленні, а саме: антропоцентризм (акцент на особистості автора та перекладача як суб'єктів творчої взаємодії), міждисциплінарність (залучення напрацювань суміжних дисциплін), поліпарадигматизм (використання методів різних парадигм) та діяльнісноцентризм (процесуальний вектор дослідження дихотомічних об'єктів наукового аналізу).

Комплексний характер дослідження визначає використання низки **методів** загальнонаукового, філологічного та власне перекладознавчого характеру. Застосування *порівняльно-перекладацького аналізу*, що є провідним методом роботи, уможливорює визначення спільних та відмінних рис під час відтворення цільовою мовою мовностилістичних засобів, що формують домінанти індивідуального стилю письменника. *Лінгвостилістичний аналіз* виявився релевантним у процесі виокремлення характерних рис індивідуального стилю письменника. Визначення ключових понять дисертаційного дослідження здійснено за допомогою *дефінітивного методу*. За допомогою *структурно-семантичного аналізу* встановлено формальні та змістові ознаки мовностилістичних домінант різних рівнів. *Метод класифікації* уможливив систематизацію перекладацьких домінант індивідуального стилю автора. *Метод суцільної вибірки* сприяв формуванню емпіричного корпусу досліджуваних одиниць. На основі *методу кількісних підрахунків* було зроблено висновки щодо частотності вживання досліджуваних засобів у оригіналі та перекладі та способів/трансформацій перекладу. Конкретизацію смислу окремих мовностилістичних засобів відповідно до комунікативної ситуації було здійснено за допомогою *контекстуального аналізу*.

Наукова новизна дисертації визначається тим, що в ній уперше досліджено особливості відтворення в перекладі індивідуально-авторської картини світу письменника на основі виокремлення та класифікації домінант його індивідуального стилю; здійснено комплексний аналіз індивідуального стилю Р. Дала, стратегій та способів його відтворення в українському перекладі; уточнено дефініцію поняття перекладацької домінанти; запропоновано комплексну модель перекладознавчого аналізу картини чарівного світу дитячих творів з урахуванням впливу національно-культурних та особистісних чинників.

Наукова новизна отриманих результатів може бути сформульована в таких **положеннях, що виносяться на захист**:

1. Специфіка дитячої літератури, успішність перекладу якої визначається не стільки структурно-семантичною подібністю між першотвором та друготвором, скільки настановою цільового читача на плавність та природність викладу, а також сильна позиція питомої казки в українській

літературній полісистемі зумовлюють переважання стратегії одомашнення в перекладі творів чарівного циклу Р. Дала, що, у свою чергу, виправдовує високий рівень маніпулятивного втручання перекладача за рахунок різнорівневих (лексико-граматичних) трансформацій.

2. Адекватність перекладацького відтворення картини світу дитячих творів Р. Дала залежить від усвідомлення перекладачем усього спектру доміант індивідуального стилю письменника та їхнього зв'язку із засобами об'єктивації. Відповідно до трирівневої лінгвохудожньої моделі перекладознавчого аналізу, першочерговим завданням перекладача виступає відтворення доміант мікрорівня (мовностилістичних), що в результаті мають забезпечити повноту й повноцінність представлення як окремих макро- (художніх) образів першотвору, так і його мегаобразу (ідеї) у друготворі, а отже й усієї картини чарівного світу Р. Дала в англо-українському перекладі.

3. Здатність до повноцінного відтворення картини чарівного стилю Р. Дала в англо-українському перекладі зумовлюється низкою чинників як об'єктивного, так і суб'єктивного характеру.

3.1. Об'єктивним є мовний чинник, дія якого проявляється в тому, що більшість виокремлених доміант має, по-перше, яскраво виражений емотивно-експресивний характер, а по-друге, кваліфікується як порушення мовних норм. Обидва прояви мовного чинника вказують на приналежність мовностилістичних доміант ідіостилю Р. Дала до перекладацьких труднощів.

3.2. До суб'єктивних чинників мають бути віднесені: особистісний (вплив образу перекладача на образ автора) та культурний (більший рівень ідеологічної табуованості дитячої літератури в Україні).

3.3. На межі суб'єктивного й об'єктивного перебуває літературно-традиційний чинник, дія якого знаходить прояв у впевненості перекладачів у більшій виразності української мови порівняно з англійською, а отже і в необхідності використання додаткових засобів увиразнення авторського стилю у друготворі.

4. Дослідження відтворення ідіостильових доміант фантастичної картини світу Р. Дала в англо-українському перекладі дозволяє водночас визначити риси індивідуального стилю (образу) перекладача В. Морозова, для якого характерні: очевидна орієнтація на дитячу аудиторію; творчий підхід до відтворення безеквівалентної лексики; прагнення максимально зберегти структурно-семантичний та прагматичний потенціал засобів образності оригінальних творів у перекладі; послідовність у застосуванні стратегії одомашнення при перекладі; дещо надмірні прояви втручання у стиль автора при відтворенні лексичної доміанти без співвіднесення

з мовними засобами першотвору та контекстом; часткові втрати образності при відтворенні фонографічної, лексичної та граматичної домінант.

5. Часткові втрати формального (структурного), семантичного та конотативного (експресивно-емотивного та культурологічного) характеру при відтворенні мовностилістичних домінант дитячих творів Р. Дала зумовлено такими обставинами, як відсутність у цільовій мові розвиненої системи засобів фонографічної стилізації (фонографічна домінанта), прагнення перекладача зберегти національний британський колорит та уникнути надмірної «українізації» дитячих творів (лексична домінанта), особливості граматичних категорій та синтаксичних конструкцій цільової мови, а також недостатнє усвідомлення перекладачем ролі синтаксичних засобів у формуванні індивідуального стилю автора, що є головною умовою художнього перекладу (граматична домінанта).

6. Підвищення рівня експресивності друготвору за рахунок маркерів димінутивності, інвективи та okazіональної лексики є проявом втручання перекладача у стиль досліджуваних творів, що зумовлено відмінністю типологічної класифікації обох мов, специфікою норм вихідної та цільової культур та особливостями української літературної традиції. Це стосується не випадкових похибок перекладача, а системи відхилень від оригінального твору, сукупності помилок, що призводить до спотворення творчої особистості автора оригіналу.

Теоретична значущість роботи полягає в запровадженні теоретично обґрунтованого та методологічно виваженого підходу до перекладознавчого аналізу картини чарівного світу дитячих творів в англо-українському перекладі. Основні положення роботи є внеском у загальну теорію перекладу, когнітивно-дискурсивну теорію перекладу, теорію художнього перекладу та часткову теорію англо-українського перекладу.

Практична цінність роботи зумовлена можливістю використання її матеріалів і результатів у лекційних курсах «Вступ до перекладознавства» (розділи «Інваріант перекладу» та «Лінгвоетнічна специфіка перекладу»), «Основи художнього перекладу» (розділ «Стилістичні аспекти художнього перекладу»), «Соціолінгвістичні та прагматичні проблеми перекладу» (розділи «Ідіолект» та «Особливості передачі соціальних та територіальних діалектів у перекладі»), «Стилістика основної іноземної мови», «Актуальні проблеми сучасного перекладознавства»; у перекладацькій діяльності та підготовці перекладачів.

Апробацію результатів дослідження здійснено на засіданнях кафедри англійської філології та перекладу Житомирського державного університету імені Івана Франка (2016–2018 р.р.); на міжнародних наукових конференціях: Міжнародній науково-практичній конференції «II Таврійські

філологічні читання» (Херсон, 2016); Міжнародній науково-практичній конференції «Філологічні науки: історія, сучасний стан та перспективи досліджень» (Львів, 2016); IX міжнародній науковій конференції «Актуальні проблеми перекладознавства та методики навчання перекладу» (Харків, 2017); Міжнародній науково-практичній конференції «Współczesna filologia: aktualne kwestie i perspektywy badawcze» (Люблін, 2017); на *всеукраїнських наукових конференціях*: Всеукраїнській науковій конференції пам'яті доктора філологічних наук, проф. Д. І. Квеселевича (Житомир, 2017); Всеукраїнській науковій конференції пам'яті доктора філологічних наук, проф. Д. І. Квеселевича (Житомир, 2018).

Основні теоретичні положення й висновки роботи відображено у **12-ти публікаціях** автора (загальний обсяг 5,1 авт. арк.), з них 5 статей опубліковано у фахових виданнях України, 1 – за кордоном, 6 тез доповідей на наукових конференціях міжнародного та вітчизняного рівнів.

Структура дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів із висновками до кожного з них, загальних висновків, списку наукових джерел (285 джерел, з яких 56 – іноземними мовами), списку довідкової літератури (18 джерел), списку джерел ілюстративного матеріалу (11 джерел) та додатків. Загальний обсяг роботи – 11,84 авт. арк., обсяг основного тексту – 9,71 авт. арк.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обгрунтовано вибір теми та її актуальність, визначено об'єкт і предмет дослідження, окреслено його мету та методи, розкрито наукову новизну, теоретичне та практичне значення роботи, сформульовано положення, що виносяться на захист.

У першому розділі роботи **«Картина чарівного світу Р. Дала як об'єкт перекладознавчого дослідження»** викладено теоретико-методологічні засади перекладацького відтворення картини чарівного світу дитячих творів Р. Дала в українському перекладі. Проблема відтворення картини світу в перекладі полягає у відмінностях між світобаченням та мовними арсеналами автора та перекладача. Для відтворення всіх особливостей оригіналу мовою перекладу інтерпретатор як представник іншої лінгвокультури, що має своє власне світовідчуття, має не тільки усвідомити відмінності між вихідною та цільовою картинами світу, а й відшукати найбільш влучні та доречні засоби їх подолання.

Художній переклад неодмінно супроводжується частковою втратою інформації, але водночас і додаванням нових смислових обертонів залежно від мовно-естетичних установок інтерпретатора як особистості та носія цільових культурних цінностей. Необхідність збереження чарівної картини світу оригіналу, засоби формування якої переважно належать до категорії перекладацьких труднощів, ставить перекладача перед нелегким вибором варіантів, способів та трансформацій, пов'язаних із найменшими втратами. Суб'єктивність перекладача впливає на рівень добору та композицію мовних засобів у створеному тексті, а взаємодія/протидія образів перекладача та автора може вплинути на подальшу долю перекладеного твору та на іншомовне сприйняття усієї творчості письменника.

Особистість перекладача та можливість прояву його індивідуальності знаходить найбільший прояв у художньому дискурсі, зокрема при перекладі дитячої літератури, де навколишня дійсність відтворюється у зіставленні або ж протиставленні з ірреальним світом. Художнім твором, побудованим на основі вигаданих подій та фантастичних образів, є *чарівна казка*, яка, зважаючи на свою жанрову специфіку та функціональне призначення, є одним із найскладніших для перекладу та перекладознавчого аналізу жанрів художньої літератури.

Дослідження особливостей перекладу казки довгий час залишалося на периферії перекладознавства, і лише останнім часом фахівці почали активно опрацьовувати підходи, критерії та стратегії перекладу дитячих художніх творів. Якщо зарубіжні дослідники зосереджені на питаннях соціокультурної адаптації дитячих творів у перекладі, вітчизняна традиція

надає перевагу вивченню мовностилістичних засобів дитячої літератури. У світлі поліпарадигматизму в роботі запропоновано дослідницьку модель, що прагне поєднати обидва напрями.

Методологічною основою для дослідження авторської картини світу та особливостей її відтворення в перекладі виступає поняття *стратегії*, що нині є одним із найпоширеніших інструментів здійснення перекладознавчого аналізу. Стратегічна дихотомія «очуження – одомашнення» не лише визначає ступінь еквівалентності та адекватності перекладу мовних одиниць / висловлювань і тексту в цілому, а й враховує екстралінгвістичні фактори, дозволяючи встановити, з одного боку, наскільки повно авторський замисел втілено в перекладі, а з іншого – наскільки зрозумілим та доступним друготвір є для потенційного реципієнта.

Другий розділ роботи **«Ідіостиль Р. Дала як втілення концепції чарівного світу в оригіналі та перекладі»** присвячено дослідженню особливостей іншомовного відтворення індивідуального стилю автора, що як вербалізована модель авторської свідомості дозволяє лінгвально інтерпретувати маркери мовної особистості письменника та засади формування його авторського кредо. В цьому контексті перекладознавче дослідження індивідуального стилю письменника безпосередньо пов'язане із суб'єктивним компонентом перекладацької діяльності, що може варіюватися від випадкових похибок перекладача до абсолютного спотворення творчої особистості автора оригінального твору.

Сприймаючи свою діяльність як власну творчість, перекладач нівелює індивідуальність автора, створюючи текст перекладу, надто далекий від першотвору. Прояв індивідуального стилю перекладача як неминуче явище в процесі перекладу зумовлений його особливим художнім світосприйняттям, що реалізується у доборі мовних засобів. У зв'язку з цим у сферу перекладознавчих досліджень упроваджено категорію «ідіостиль перекладача», що, відрізняючись від індивідуального стилю автора першотвору, допомагає проаналізувати спосіб мислення і, відповідно, прийняття рішень самим перекладачем.

Створюючи власний унікальний стиль *«Dahlesque»*, Р. Дал слідує традиціям англійського абсурду та фольклорної казки, однак ставить при цьому під сумнів її дидактичне призначення та підсилює динамічність сюжету експресивним мовленням і гротескним зображенням вад персонажів. Нестандартність авторського підходу полягає у відсутності сентиментальності та в позбавленій тактовності відвертості, що знаходить прояв у широкому спектрі засобів виразності на всіх мовних рівнях і нівелюванні автором мовних та етичних норм.

Дослідження особливостей передачі ідіостилію письменника в перекладі неможливе без виокремлення *домінант* його творчості – різнорівневих елементів художнього твору, які перекладачеві необхідно комплексно відтворити з максимальною достовірністю та мінімальними деформаціями структурних, семантичних та прагматичних параметрів. Правильне визначення всього спектру ідіостилієвих/перекладацьких доміант дозволяє максимально наблизити транслят до першотвору та уникнути небажаних і невиправданих втрат.

Запропонована в роботі класифікація перекладацьких доміант дитячих творів Р. Дала базується на трирівневій лінгвохудожній моделі перекладознавчого аналізу, що дозволяє виділити мега-, макро- та мікрообрази вихідного тексту. Аналіз перекладацьких рішень стосовно відтворення доміант першотвору доцільно проводити на рівні мікрообразів, що мають мовностилістичний характер, а отже припускають творче опрацювання задля збереження макрообразів художнього характеру та мегаобразу, в якому сконцентровано головну ідею твору.

Третій розділ роботи «**Специфіка відтворення мовностилістичних доміант дитячого циклу Р. Дала українською мовою**» присвячено порівняльному аналізу особливостей відтворення мікрообразів дитячих творів письменника, що є доміантними засобами художнього конструювання картини чарівного світу.

Перекладацький аналіз мовностилістичних доміант починається з **фонографічної доміанти**, представлені алітерацією та графоном. У перекладознавчому дослідженні **алітерації** увагу привертає збіг приголосних звуків для її створення в першотворах та їх перекладах, що вказує на схожість фонетичного вираження експресивності у двох типологічно відмінних мовах (*miserable little gumboil* / *малий жалюгідний флюс*). Однак, відсутність у цільовій мові розвиненої системи засобів фонографічної стилізації призводить переважно до відтворення алітерації на іншій фонемній основі (*boasting and bullying* / *хвастоуці й зухвальство*), вилучення алітерації (*rrrushing and rrrunning* / *біжчать*) або ж відсутності перекладу лексем з алітерацією (*gushing and glistening* / –), що в сукупності впливає на загальний рівень відтворення алітерації, який складає 63.5%.

До особливостей зображення **графонів** у досліджуваних творах належать: виділення слів курсивом, капіталізація, дефісація та редуплікація літер. Хоча відтворення курсиву та капіталізації не належить до перекладацьких труднощів, корпус графічних елементів цих видів у перекладі є суттєво меншим. Дефісація та редуплікація літер виконують функцію фонографічної стилізації мовленнєвих аномалій, зумовлених емоційним станом мовця (*T-t-two s-sevens are f-f-fourteen* / *Д-д-двічі n-n-no*

сім б-буде чотирнадцять) та соціально-регіональною стратифікацією мови (*I am seeing thousands of rotten repulsive little children playing on the sand!* / *На ніску біля моря грраються сотні, тисячі пррепаскудних дімлахів!*) відповідно, збереження яких у перекладі відтворює характер та емоційний стан зображуваного героя. Загальний рівень відтворення графонів – 60%.

Перекладацький аналіз **лексичної домінанти** розпочинається з **вигуків**, що в перекладі відтворюються різноманіттям вигуківих одиниць, наявних у фонді цільової мови. Відповідно, перенесення цієї домінанти до друготвору вимагає від перекладача не стільки креативності, скільки вправності в застосуванні наявних українських ресурсів (*good heavens / побійся Бога, о Господи, о Боженьку*). Попри виявлене мінімальне втручання особистості перекладача при відтворенні вигуків, наявні випадки випущення їх у перекладі (*Don't argue with me, for heaven's sake, woman! / Не сперечайся зі мною!*). Загальний рівень відтворення вигуків – 80.5%.

Інвективна лексика, що виражає гнів та роздратування, в досліджуваних творах актуалізується переважно завдяки ненормативній лексиці (*ignorant little squirt / мала дурна нахаба*) та лексиці зниженого регістру (*keep your nasty mouth shut / тримай свого брудного язика за зубами*), а також на основі okazionalnoї лексики (*rotten old rotasper / паскудна стара гнилошкрябка*), що в перекладі відтворено за допомогою функціональних відповідників. Переклад нейтральних висловів оригіналу емоційно забарвленою лексикою (*bad girl / капосне дівчисько*) зумовлює зростання загального рівня відтворення інвективи до 106.1%.

Категорія **димінутивності** є одним із домінантних засобів створення експресивності та оцінності в дитячих творах Р. Дала, а складність її відтворення в англо-українському перекладі спричинена типологічними відмінностями цих мов. У дитячих творах Р. Дала маркерами зменшеності та/або пестливості переважно виступають прикметники *tiny*, *little* та *small*, рідше – суфікси *-ie* та *-let*. У перекладі категорія димінутивності відтворюється переважно способом суфіксації (*Auntie Sponge / тімочка Шкварочка*). Варто зазначити, що для українського перекладу характерне нагромадження димінутивів там, де вони відсутні в оригіналі (*the beak of a green parrot / дзьобик зеленої папужки*), унаслідок чого рівень відтворення цієї домінанти складає 104.5%.

Інваріантною ознакою дитячих творів Р. Дала виступають **квазіреалії**, що позначають вигадані явища та об'єкти чарівного світу. За способом творення ми поділяємо квазіреалії досліджуваних творів на дві групи: квазіреалії-оказіоналізми (*swudge / цукратка*) та квазіреалії, утворені внаслідок сполучення узуальних слів (*television chocolate / телевізійний*

шоколад). Найпоширенішим методом перекладу квазіреалій першої групи, семантизація яких вимагає врахування макроконтексту, фонетичних асоціацій та фонових знань, є калькування, рідше – адаптивне транскодування та транслітерація. Відтворення квазіреалій другої групи не становить значних труднощів, адже смисл лексем, що входять до їх складу, відомий потенційному читачу, хоча максимальне наближення перекладу до норм цільової мови вимагає застосування різного роду перекладацьких трансформацій (*chewing-gum meal* / жувальна гумка, що замінює харчі). Випадків опущення квазіреалій у друготворі не виявлено, тому рівень їх відтворення в перекладі становить 100%.

Труднощі при перекладі **оказіоналізмів** спричинені відсутністю готового алгоритму пошуку відповідника в цільовій мові. Найпоширенішими способами утворення okazіоналізмів Р. Далом є словоскладання (*wig-rash* / скажена сверблячка), графіко-орфографічний (*absolootly* / абсолютно), редуплікація (*иску-тиску* / жахомахнючий), афіксація (*frightsome* / найщуренніший), контамінація (*kidsnatch* / крадоцупнути), метатеза (*curdblooding* / щонайтхоренніший), граматичний (*micies* / мишечки), фразове словоскладання (*chest-of-drawers-piano* / комодорояль) та субституція (*natterbox* / базікало). До найбільш продуктивних способів утворення okazіоналізмів у перекладі належать афіксація (*огиднячий*), контамінація (*солодкішно*), словоскладання (*миша-грабіжниця*) та лексико-семантичний спосіб (*сплявочки*). Частину okazіоналізмів передано узуальними лексемами (*cattlepiddler* / гусениця) або взагалі вилучено (*giant-carrying* / –). Втім, В. Морозов вдало компенсує такі опущення за рахунок відтворення узуальних одиниць оригіналу okazіональними в перекладі (*wrong* / недоправильно). Як результат, загальний рівень відтворення okazіоналізмів складає цілих 146.6%.

Труднощі перекладу **промовистих імен** пов'язані з необхідністю збереження їх первісного звукового образу та авторської інтенції, спрямованої на формування ставлення читача до зображуваного персонажа, що не завжди вдається перекладачу досліджуваних творів. Так, для антропонімів *Miss Honey* та *Missis Clonkers* В. Морозов застосовує транскрибовані відповідники *Міс Гані* та *місіс Клонкерс*, що зберігають звуковий образ власних назв, залишаючи авторську інтенцію замкнутою в першотворі. Попри наявні випадки збереження способу творення, семантики та okazіональності промовистих імен (*Bonecruncher* / Тілогриз, *Maidmasher* / Дівчатокчавчав), загальний рівень їх відтворення в перекладі залишається найнижчим серед усіх лексичних домінант – усього 50%.

Для надання чарівному світу більшої достовірності письменник активно використовує **квазіфразеологізми**. Створені за рахунок okazіональної

модифікації узуальних усталених одиниць вихідної мови або внаслідок імітації таких одиниць на основі співзвучності без урахування семантичного критерію, квазіфразеологізми створюють ефект абсурдності (*never in a month of Mondays / ніколи в житті*). Для їх адекватного перекладу необхідно визначити узуальну основу квазіфразеологізму, якщо така є, та відтворити абсурдність вихідної ситуації, що перекладачу вдається виконати на рівні 93.8%.

Перекладацький аналіз **граматичної домінанти** розпочинається **порушенням граматичних норм у мовленні персонажів**, що в перекладі дитячого твору «Відьми» жодним чином не відтворено (*if you are vonting a steak / якщо вам треба зготувати біфштекс*). Натомість у дитячому творі «ВДВ» граматичні порушення відтворено: неозначеною формою дієслова (*you is trying / ти хоти́ти*), додаванням до дієслів словотвірних суфіксів –ува–, –юва– (*I is hearing / я чуваю*), утворенням неправильної форми зворотних дієслів (*you is waking up / себе прокидає*), за рахунок okazionalizmів (*you is never going to understand about it / тобі ніколи цього не второпати*) та гри слів (*meanings is not important / означення не має значення*). Окремі випадки граматичних порушень оригіналу опущено (*Was you happy there? / Ти любиш там бути?*), але натомість компенсовано у перекладі (*As I am saying / Отож я казати*). Загальний рівень відтворення граматичних порушень – лише 54%.

Конструкції з питальними займенниками *what* та *how*, що збільшують комунікативний динамізм висловлення в досліджуваних творах, відтворено переважно відповідними конструкціями в цільовій мові: *який / яка / яке / які ...; що то / що за ...; як ...; така / такий / таке ...; скільки ж ...*, що свідчить про адекватне збереження цього виду синтаксичної домінанти (*What a funny dream / Який смішний сон*). Проте наявні й поодинокі випадки відтворення зазначених конструкцій нейтральними висловленнями, що послаблює їхню експресивність у перекладі (*How super / Чудово*). Загальний рівень відтворення цієї домінанти – 85.8%.

Розділові запитання, виконуючи в досліджуваних творах переважно емотивну функцію, відтворюються в перекладі загальними запитаннями, інколи з додаванням часток *правда / га / так / чи не так / хіба / хіба ні, справді, правду кажу, невже* (*It really is a little boy, isn't it? / Невже це справді маленький хлопчик?*). У випадках, коли мовленнєвий акт передбачає не стільки відповідь, скільки безпосередню реакцію адресата, на перший план виступає категоричність висловлення, відтворена перекладачем за допомогою констативи (*... you wouldn't vont that, would you? / ... я не думаю, що вас це втішить*). Загальний рівень відтворюваності розділових запитань – 100%.

Повтор мовних одиниць різних рівнів у дитячих творах Р. Дала покликаний зобразити емоційний стан персонажа та виділити найістотнішу інформацію. Повтор лексем відтворюється в перекладі тотожним лексичним повтором (*hundreds and hundreds / comні й comні*), лексичним повтором на основі інших компонентів (*years and years / багато-пребагато років*), відсутністю лексичного повтору з додаванням (*rows and rows / нескінченні ряди*) або без додавання лексичних компонентів (*mounds and mounds / гори*) та відсутністю лексеми в перекладі (*faster and faster he went / він мовби раптом увімкнув вищу швидкість*). Синтаксичні повтори В. Морозов відтворює повністю («*We're off!*» *the others cried. «We're off!*» / – *Рушаємо! – озвалися всі решта. – Рушаємо!*), частково (*They look like women. They talk like women. / Говорять як люди. Поводяться як люди.*) або не відтворює взагалі («*It's slowing down, Spiker, it's slowing down!*» / – *Він росте, Шпичко, тільки повільніше!*). Як наслідок, маємо мінімальний рівень відтворення – 38.1%.

Полісиндетон не лише поєднує функціонально незалежні компоненти речення, а й підкреслює важливість кожного з них, надаючи реченню певного ритму. Попри відсутність значних труднощів, пов'язаних із відтворенням полісиндетону цільовою мовою, корпус виявлених у перекладі одиниць із безсполучниковим зв'язком виявився досить нечисленним (*So they did it again. And again, and again, and again. / І вони знову зробили все так само. І знову, і знову, і знову.*), оскільки в переважній більшості випадків полісиндетон при перекладі вилучено (*She sat there very still and white and thoughtful. / Сиділа дуже спокійна, бліда й задумана.*), а рівень відтворення його складає лише 7.3%.

Семасіологічна домінанта представлена в дитячих творах Р. Дала **грою слів**, що в перекладі переважно відтворюється повністю зі збереженням структурно-семантичних особливостей оригіналу (*I cannot be right all the time. Quite often I is left instead of right. / Я ж не завжди правий, доволі частотно я лівий, а не правий.*) та частково (*He says Turks from Turkey is tasting of turkey. / Каже, що турецькі турки смакують, як курки.*). Загальний рівень відтворення гри слів є дуже високим – 97.5%.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження присвячено характеристиці мовностилістичних особливостей відтворення картини чарівного світу Р. Дала в англо-українському перекладі. Картина світу як цілісний образ дійсності формується у свідомості людини внаслідок пізнання та осмислення її образів. Результатом авторських уявлень про навколишній світ стають

світи, що зображають квазіреальну дійсність у вигаданому часопросторі. Одним із жанрів, де вигадані світи, створені завдяки здатності людського мислення виходити за рамки існуючого, різьоме відрізняються від навколишньої дійсності, є чарівна казка.

Образ автора, що й досі залишається центральною категорією філологічного аналізу художнього тексту, трансформується в індивідуально-авторську картину світу, яка матеріалізується у створених письменником художніх творах. Відтворення індивідуально-авторської картини світу в перекладі ставить перед інтерпретатором складні завдання, пов'язані зі збереженням інформації, форми та авторської інтенції. Намагаючись передати всі особливості оригінального тексту, перекладач водночас повинен зробити переклад зрозумілим та доступним для потенційного читача.

Зважаючи на існування не тільки міжмовної, а й міжкультурної асиметрії, дослідження відтворення картини чарівного світу доцільно проводити з урахуванням позамовних факторів. За відсутності готового алгоритму виконання перекладу лінгвокультурна адаптація здійснюється за рахунок обраної перекладачем стратегії, що входить до ключових понять перекладознавства. Стратегічна дихотомія «очуження – одомашнення» передбачає виокремлення культурних, економічних та політичних факторів, які впливають на вибір тексту для перекладу та пошуки методу для його перекладу. Обраний В. Морозовим курс на помірну доместикацію ідіостилу Р. Дала в українському перекладі дозволяє зберегти його провідні риси, що відповідає українській традиції художнього перекладу та задовольняє художньо-естетичні потреби потенційного реципієнта.

Індивідуальний стиль автора є складною, однак цілісною системою засобів та форм творчого мовного вираження, що проявляється у специфіці відбору та використання мовних засобів художнього відображення реальної дійсності, створюючи неповторну авторську манеру. Відтворення авторського ідіостилу є головною метою художнього перекладу, однак інколи надмірний суб'єктивізм перекладача спотворює творчу особистість та волю його автора, поступово підкорюючи його стилю перекладача. Для унікального стилю Р. Дала «*Dahlesque*», суголосного традиціям англійського абсурду та фольклорної казки, характерні відсутність сентиментальності та позбавлена тактовності відвертість, що проявляється в широкому спектрі засобів виразності на всіх мовних рівнях та нівелюванні автором мовних та етичних норм.

Комплексному дослідженню індивідуального стилю письменника сприяє виокремлення та аналіз домінант його творчості, тобто тих елементів, які перекладач вважає найціннішими для відтворення іншою мовою.

В основу ієрархії перекладацьких домінант дитячих творів Р. Дала покладено трирівневу систему образів тексту оригіналу та тексту перекладу, яка дозволяє виділити ті ключові елементи, відтворення яких забезпечує успішний переклад оригіналу цільовою мовою. Система складається з мега-, макро- та мікрообразів. Оскільки структура та наповнення мегаобразу та макрообразів мають ідейно-сюжетний характер, перекладач не може їх модифікувати, а тому об'єктом його творчого опрацювання виступають мікрообрази як одиниці мовностилістичної природи. Виражений експресивний характер виокремлених домінант найнижчого рівня відносить їх до перекладацьких труднощів, успішне подолання яких сприяє адекватному відтворенню картини чарівного світу досліджуваних творів у перекладі.

Найповніше в перекладі відтворено елементи семасіологічної та лексичної домінант, що зумовлено різноманіттям наявних ресурсів в цільовій мові та вдалим використанням їх перекладачем. Водночас саме при відтворенні цієї домінанти помітний найбільший ступінь прояву перекладацької творчості та, відповідно, втручання в стиль досліджуваних творів та ідіостиль Р. Дала. Відтворення фонографічної домінанти супроводжується певними втратами образності, зумовленими браком у цільовій мові розвиненої системи засобів фонографічної стилізації, що, з іншого боку, заохочує перекладача до креативності та неординарних рішень. Найбільші втрати помітні при відтворенні граматичної домінанти, що зумовлено переважно типологічною відмінністю вихідної та цільової мов і, як наслідок, призводить до нівелювання стилю автора в перекладі попри усі намагання перекладача мінімізувати втрати образності в друготворі.

Визначені у результаті дослідження риси індивідуального стилю перекладача В. Морозова свідчать про його очевидну орієнтацію на дитячу аудиторію, креативність при відтворенні безеквівалентної лексики, а також прагнення до максимального збереження структурно-семантичного та прагматичного потенціалу образних засобів у перекладі. Використання ж перекладачем переважно стратегії одомашнення, з одного боку, дозволяє максимально наблизити перекладені твори до української дитини, значно полегшивши їх сприйняття, а з іншого – зберегти цілісність та ідейно-художній характер дитячих творів, максимально достовірно відтворивши картину чарівного світу.

Перспективи подальших досліджень передбачають порівняльний аналіз особливостей відтворення картини чарівного світу дитячих творів Р. Дала із залученням інших мов та культур; дослідження відтворення індивідуально-авторської картини світу інших авторів дитячої літератури;

порівняльний аналіз особливостей відтворення картини чарівного світу дитячих творів Р. Дала на матеріалі інших творів автора, за умови появи їхніх українських перекладів.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Миколишена Т. В. Перекладацька домінанта як основа успішного перекладу // Збірник наукових праць «Південний архів». Сер. : Філологічні науки. 2018. Вип. 73. С. 203–206.

2. Mykolyshena T. Having fun with a pun: specifics of rendering paronomasia in children's book «The BFG» by Roald Dahl // Science and Education a New Dimension. Philology. 2017. V (40). Issue: 144. P. 45–48.

3. Миколишена Т. В. Квазіреалія як засіб об'єктивації фантастичної картини світу та особливості її перекладу // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Сер. : Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. 2017. Вип. 86. С. 152–159.

4. Миколишена Т. В. Чарівний топофон казок Роальда Дала як невід'ємна складова його індивідуально-авторської картини світу у перекладацькому вимірі (на матеріалі казки «Чарлі і шоколадна фабрика») // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. : Філологія. 2016. Вип. 23. С. 95–98.

5. Миколишена Т. В. Категорія димінутивності у дитячих творах Роальда Дала: авторський задум чи перекладацьке рішення (на матеріалі казки «Джеймс і гігантський персик») // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер. : Філологічна. 2016. Вип. 63. С. 129–132.

6. Миколишена Т. В. Перекладацькі засоби відтворення інвективи у дитячому творі (на матеріалі чарівних казок Роальда Дала) // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Сер. : Філологічні науки. 2016. Вип. 2 (84). С. 88–94.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

7. Миколишена Т. В. Стратегії відтворення квазіреалій українською мовою (на матеріалі казки Р. Дала «The BFG») // Сучасний стан і перспективи лінгвістичних досліджень та проблеми перекладу : всеукр. наук. конф. пам'яті доктора філол. наук, професора Д. І. Квеселевича, 11 травня 2018 р. : тези доп. Житомир : ЖДУ, 2018. С. 45–48.

8. Mykolyshena T. Specifics of translating charactonyms in R. Dahl's

fairy-tales // Wspiyczesna filologia: aktualne kwestie i perspektywy badawcze, October 20–21, 2017. P. 166–168.

9. Миколишена Т. В. Творча особистість перекладача як суб'єкта міжкультурного посередництва // Сучасний стан і перспективи лінгвістичних досліджень та проблеми перекладу : всеукр. наук. конф. пам'яті доктора філол. наук, професора Д. І. Квеселевича, 12 травня 2017 р. : тези доп. Житомир : ЖДУ, 2017. С. 61–63.

10. Mykolyshena T. The ways of rendering phonological deviations in children's literature (a case study of Roald Dahl's «The Witches») // Актуальні проблеми перекладознавства та методики навчання перекладу : IX наук. конф. з міжнародною участю, 20–21 квітня 2017 р. : тези доп. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. С. 72–74.

11. Миколишена Т. В. Суб'єктивізм перекладача як чинник відтворення індивідуально-авторського світобачення // Філологічні науки : історія, сучасний стан та перспективи досліджень : міжнар. наук.-практ. конф., 9–10 грудня 2016 р. : тези доп. Львів : ГО Наукова філологічна організація «ЛОГОС», 2016. С. 73–75.

12. Миколишена Т. В. Квазіфразеологізація чарівного світу казок Р. Дала як проблема перекладу // II Таврійські філологічні читання : міжнар. наук.-практ. конф., 20–21 травня 2016 р. : тези доп. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2016. С. 98–100.

АНОТАЦІЯ

Миколишена Т. В. Мовностилістичні особливості відтворення картини чарівного світу Р. Дала в англо-українському перекладі. — Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.02.16 – перекладознавство. – Житомирський державний університет імені Івана Франка, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна МОН України, Харків, 2018.

Дисертацію присвячено дослідженню особливостей відтворення в перекладі індивідуально-авторської картини світу Р. Дала за допомогою виокремлення та класифікації домінант його індивідуального стилю. Комплексна модель перекладознавчого аналізу усього спектру домінант дозволила визначити адекватність перекладацького відтворення картини чарівного світу, представленій в дитячих творах письменника, риси індивідуального стилю перекладача, а також рівень його маніпулятивного втручання у стиль автора. Визначено об'єктивні та суб'єктивні чинники, що впливають на повноцінне відтворення картини чарівного світу Р. Дала в англо-українському перекладі та вибір інтерпретатором перекладацької

стратегії, що сприяє плавності та природності викладу матеріалу, полегшуючи сприйняття художнього твору потенційним реципієнтом.

Ключові слова: індивідуальний стиль автора, картина чарівного світу, літературна казка, мовностилістичні засоби, образ перекладача, перекладацька домінанта, порушення мовних норм, стратегія перекладу, художній переклад.

АННОТАЦИЯ

Миколишена Т. В. Лингвостилистические особенности воспроизведения картины волшебного мира Р. Даля в англо-украинском переводе. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук по специальности 10.02.16 – переводоведение. – Житомирский государственный университет имени Ивана Франка, Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина МОН Украины, Харьков, 2018.

Диссертация посвящена исследованию особенностей воспроизведения в переводе индивидуально-авторской картины мира Р. Даля за счет выделения и классификации доминант его индивидуального стиля. Комплексная модель переводоведческого анализа всего спектра доминант позволила определить адекватность переводческого воспроизведения картины волшебного мира, представленной в детских произведениях писателя, черты индивидуального стиля переводчика, а также уровень его манипулятивного вмешательства в стиль автора. Определены объективные и субъективные факторы, влияющие на полноценное воспроизведение картины волшебного мира Р. Даля в англо-украинском переводе и выбор интерпретатором переводческой стратегии, способствующей плавности и естественности изложения материала, которые облегчают восприятие художественного произведения потенциальным реципиентом.

Ключевые слова: индивидуальный стиль автора, картина волшебного мира, литературная сказка, нарушения языковых норм, образ переводчика, переводческая доминанта, стратегия перевода, художественный перевод, языковые и стилистические средства.

ABSTRACT

Mykolyshena T. V. Linguistic and Stylistic Specificities of Rendering R. Dahl's Magic World Image in Ukrainian Translations. – Manuscript.

Thesis for a Candidate Degree in Philology: Speciality 10.02.16 – Translation

Studies. – Ivan Franko Zhytomyr State University, V. N. Karazin Kharkiv National University Ministry of Education and Science of Ukraine, Kharkiv, 2018.

The thesis focuses on linguistic and stylistic specificities of rendering R. Dahl's magic world image in Ukrainian translations. World image as an integral and universal picture of the reality originates from human contacts with it. World image of a literary text is formed with the help of linguistic means, representing the individual world image of an author, and is therefore verbalized through the set of notional elements of a literary text, providing a distinct characteristic of the author's creative approach and his/her individual style in the context of translation.

The relevance of the research is based on the need for laying out an integrated (cross-disciplinary and multi-paradigm) approach towards representing the magic world image of an English literary fairy tale in Ukrainian translations. The approach contributes to meeting the challenge of recognizing the creative nature of translation as a means of interlinguistic, cross-cultural and conceptual transfer.

Literary translation presupposes partial loss of information and the addition of some new one depending on the interpreter's linguistic and aesthetic guidelines. The need to render adequately the magic world image of the original, the elements of which mainly belong to the category of translation difficulties, makes the translator face the problem of choosing the most appropriate variants, methods and transformations allowing only minimal losses. Unlike foreign researchers, who study the aspects of social and cultural adaptation of children's literature in the process of translation, the national scholars primarily pay attention to studying its linguistic and stylistic means. Within the multi-paradigm approach, the thesis provides a research model aiming to combine both of these approaches.

The understanding of the author's individual style as a verbalized model of his/her mentality makes it possible to interpret the markers of the author's linguistic personality and major principles of his/her literary creed. In this aspect, the translational study of the author's individual style is directly related to the subjective component of translation as a process, which ranges from the translator's occasional errors to complete distortion of the author's creative personality. Analyzing the specificities of rendering the author's individual style in translation requires selecting dominant features of his/her works. These are specific elements of a literary work, which should be cohesively and adequately reproduced in translation without any significant deformations of their structural, semantic and pragmatic characteristics. Proper selection of dominant features reduces the discrepancy between the original and translation avoiding undesirable losses.

Translation dominants of R. Dahl's fairy-tales are classified in our research according to the three-level model of translational analysis that distinguishes mega-, macro- and micro-images of the source text. Translation decisions as well as their analysis should be carried out on the micro-image level as the one of linguistic and stylistic nature, which determines the character and composition of macro- and mega-images of the work.

The comparative analysis of the specificities of rendering the author's linguistic and stylistic dominant features proves that the specifics of children's literature and its core position in the Ukrainian literary polysystem lead to the prevalence of the domestication strategy in the translation of R. Dahl's works. This, in its turn, justifies the high level of translator's manipulative interference in the translation through various transformations. Adequate reproduction of R. Dahl's magic world image in Ukrainian translation is predetermined by a number of factors, both objective and subjective, that make up translation challenges in the process of rendering the selected dominant features into Ukrainian. The research singles out the main features of the translator's individual style; the factors leading to partial losses of formal (structural), semantic and connotative (expressive and cultural) characteristics and to the increase in the expressiveness of the translation in the process of rendering the linguistic and stylistic dominant features of R. Dahl's books for children.

The perspective of the research includes comparative analysis of the specificities of rendering R. Dahl's magic world image on the basis of other languages and cultures; studying the representation of the individual worldview of other authors of children's literature in translation; the comparative analysis of the specificities of rendering R. Dahl's magic world image on the basis of his other books for children, in case their Ukrainian translations appear on the national market.

Key words: author's individual style, linguistic and stylistic means, literary fairy-tale, literary translation, magic world image, translation strategy, translation dominant feature, translator's image, violation of linguistic norms.

Підписано до друку 26.10.2018.
Формат 60 x 90/16. Друк ризографічний.
Гарнітура Times New Roman.
Зам. 1710/2018. Ум. вид. арк. 0,9.
Тираж 100 прим. Ціна договірна.

Надруковано ФОП Сверделов М.О.
м. Харків, вул. Гв. Широнінців, 24, корп. А, кв. 33.
Свідоцтво про державну реєстрацію ВОО № 971661 від 13.12.2005.